

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondu

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
Fəlsəfə, Sosiologiya və
Hüquq İnstitutu

**“ÜMUMVƏHDƏT
FƏLSƏFƏSİ
VƏ MÜASİR
ELM”**

elmi-nəzəri seminar

30 - 31 mart 2010-cu il

Bakı, Azərbaycan

Ön söz

Qloballaşan dünyamız informasiya və informasiya texnologiyaları dövrünə qədəm qoymuşdur. Alimlər bu dövrü “paradiqların dəyişməsi” dövrü də adlandırırlar. Azərbaycan alimləri bu dövrün onların üzərinə qoyduğu vəzifələrin məsuliyyətini dərk edirlər. Filosofların fikrincə informasiya anlayışının, informasiya mübadiləsi və axınının artıq elmin bütün sahələrinə cəlb olunduğu dərk edilməklə fəlsəfənin, tarixin və idrak nəzəriyyəsinin yeni metodologiyasının axtarışı istiqamətində işlər görülməlidir.

Bəzi alimlərin fikrincə fəlsəfənin, sosiologiyanın və politologiyanın inkişafı üçün vacib sayılan və inteqral tədqiqat obyektini aşkar edə biləcək metodologiya – fənlərarası metodologiyadır. Digərləri isə əmindirlər ki, din, elm və fəlsəfə arasında konsensusu ümumvəhdət fəlsəfəsi təmin edə bilər.

Bir sıra fəlsəfi-nəzəri anlayışların dəqiqləşdirilməsi, filosof və müxtəlif elm sahələrindən olan mütəxəssislərin, o cümlədən təbiətşünas alimlərlə qarşılıqlı əlaqə prinsiplərinin aşkar edilməsi müasir Azərbaycanda elmin inkişafı üçün mühüm şərtlərdən biridir. Bu baxımdan bir sıra metodologiyaların da (marksizm, narrativizm, hermenevtika və s.) artıq məhdud olduğu haqqında da fikirləşməyin vaxtı çatmışdır.

Seminarda aşağıdakı məsələlərin müzakirəyə çıxarılması planlaşdırılır:

- Fəlsəfə - bəşəriyyətin mənəvi mədəniyyətinin universal fenomeni kimi;
- Müasir elmin nailiyyətləri və sosiomədəni inkişafın perspektivləri işığında ümumvəhdət fəlsəfi konsepsiyası;
- Fəlsəfə - idrakın, varlığın əsas prinsipləri (qanun və qanunauyğunluqları), maddi və ideal olanın vəhdəti haqqında təlim kimi;
- Varlığın əsas ilkin səbəbi kimi materialist, idealist, dualist fəlsəfi konsepsiyalarla yanaşı ümumvəhdət monodualist fəlsəfi konsepsiyanın mövcudluğu;
- Varlığı müxtəlifliyi ilə öyrənən konkret elmlərin onu bütövlükdə öyrənən fəlsəfə ilə mahiyyət etibarilə üzvü əlaqəsinin mövcudluğu;
- və başqa mövzular.

Mütəmadi olaraq fəaliyyət göstərməsi nəzərdə tutulan seminar iştirakçılarında uğurlar diləyirik.

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondu

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının
Fəlsəfə, Sosiologiya
və Hüquq İnstitutu

**"Ümumvəhdət fəlsəfəsi və müasir elm"
elmi-nəzəri seminarının
P R O Q R A M I**

30 - 31 mart 2010-cu il, Bakı, Azərbaycan

30 mart 2010-cu il AMEA Rəyasət Heyətinin binası, 1-ci mərtəbə, kiçik zal													
Saat													
10.00 – 11.00	Qeydiyyat												
11.00 – 11.15	Seminarın açılışı												
	Kərimov Mahmud <i>Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Prezidenti</i>												
	Babayev Elçin <i>Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun İcraçı direktoru</i>												
	Məmmədzadə İlham <i>Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutunun (FSHİ) direktoru</i>												
11.15 – 13.00	Çıxışlar 1-ci sessiya Həmsədrilər: İ.Məmmədzadə, Z.Quluzadə												
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tbody> <tr> <td style="width: 50%;">Quluzadə Zümrüd <i>AMEA FSHİ, b.e.i., fəl.e.d.</i></td> <td style="width: 50%;">Vəhdət fəlsəfəsi müasir elm və sosiomədəni inkişaf baxımından</td> </tr> <tr> <td>Heyət Cavad <i>Paris Cərrahlar Akademiyasının üzvü, prof.</i></td> <td>Molla Sədrada hərəkəti-cövhəri və vəhdəti-vücut</td> </tr> <tr> <td>Əliyev Maqsud <i>AMEA Fizika İnstitutu, proqram rəhbəri, AMEA-nın həqiqi üzvü, fiz.-riy.e.d., prof.</i></td> <td>Fəlsəfədə ümumvəhdət konsepsiyası və fizika</td> </tr> <tr> <td>Alıyev İsa <i>AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru, iqt.e.d., prof.</i></td> <td>İqtisadi nəzəriyyələrin təkamülündə ümumvəhdət metodologiyasının yeri</td> </tr> <tr> <td>Qulamrza Səbri Təbrizi <i>Edinburq Universiteti və BDU</i></td> <td>Vəhdəti-vücut fəlsəfəsi haqqında bəzi mülahizələr</td> </tr> <tr> <td>Məmmədzadə İlham <i>AMEA FSHİ-nun direktoru, fəl.e.d.</i></td> <td>Müasir dövrdə fəlsəfə və elmin qarşılıqlı münasibəti</td> </tr> </tbody> </table>	Quluzadə Zümrüd <i>AMEA FSHİ, b.e.i., fəl.e.d.</i>	Vəhdət fəlsəfəsi müasir elm və sosiomədəni inkişaf baxımından	Heyət Cavad <i>Paris Cərrahlar Akademiyasının üzvü, prof.</i>	Molla Sədrada hərəkəti-cövhəri və vəhdəti-vücut	Əliyev Maqsud <i>AMEA Fizika İnstitutu, proqram rəhbəri, AMEA-nın həqiqi üzvü, fiz.-riy.e.d., prof.</i>	Fəlsəfədə ümumvəhdət konsepsiyası və fizika	Alıyev İsa <i>AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru, iqt.e.d., prof.</i>	İqtisadi nəzəriyyələrin təkamülündə ümumvəhdət metodologiyasının yeri	Qulamrza Səbri Təbrizi <i>Edinburq Universiteti və BDU</i>	Vəhdəti-vücut fəlsəfəsi haqqında bəzi mülahizələr	Məmmədzadə İlham <i>AMEA FSHİ-nun direktoru, fəl.e.d.</i>	Müasir dövrdə fəlsəfə və elmin qarşılıqlı münasibəti
Quluzadə Zümrüd <i>AMEA FSHİ, b.e.i., fəl.e.d.</i>	Vəhdət fəlsəfəsi müasir elm və sosiomədəni inkişaf baxımından												
Heyət Cavad <i>Paris Cərrahlar Akademiyasının üzvü, prof.</i>	Molla Sədrada hərəkəti-cövhəri və vəhdəti-vücut												
Əliyev Maqsud <i>AMEA Fizika İnstitutu, proqram rəhbəri, AMEA-nın həqiqi üzvü, fiz.-riy.e.d., prof.</i>	Fəlsəfədə ümumvəhdət konsepsiyası və fizika												
Alıyev İsa <i>AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru, iqt.e.d., prof.</i>	İqtisadi nəzəriyyələrin təkamülündə ümumvəhdət metodologiyasının yeri												
Qulamrza Səbri Təbrizi <i>Edinburq Universiteti və BDU</i>	Vəhdəti-vücut fəlsəfəsi haqqında bəzi mülahizələr												
Məmmədzadə İlham <i>AMEA FSHİ-nun direktoru, fəl.e.d.</i>	Müasir dövrdə fəlsəfə və elmin qarşılıqlı münasibəti												

	Məmmədova Rəna <i>AMEA İncəsənət və Memarlıq İnstitutunun şöbə müdiri, AMEA-nın müxbir üzvü, sənət.e.d., prof.</i>	İncəsənətin etno-morfoloji tədqiqi və ümumvəhdət ideyası
	Abbasov Vaqif <i>AMEA Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun şöbə müdiri, AMEA-nın müxbir üzvü, kimya e.d., prof.</i>	Sivilizasiyanın müasir inkişafı səviyyəsində təbiət və humanitar elmlərin əlaqələrinin inkişafının labüdlüyü
13.00 – 14.00	Seminar iştirakçıları üçün nahar fasiləsi (1-ci mərtəbə)	
14.00 – 15.30	Çıxışlar 2-ci sessiya Həmsədrələr: İ.Məmmədov, F.Qurbanov	
	Qurbanov Füzuli <i>AMEA FSHİ-nin şöbə müdiri, fə.l.e.d.</i>	Müasir sintetik elmi nəzəriyyələrdə dünyanın vəhdəti problemi
	Əlizadə Xalidə <i>AMEA Geologiya İnstitutu, a.e.i., biol.e.n., dosent</i>	Geosistemlərin inkişafının dialektik proqnozu
	Hüseynova İradə <i>AMEA Botanika İnstitutu, b.e.i., AMEA-nın müxbir üzvü, biol.e.d., prof.</i>	Apoptoz – müasir biologiyada proqramlaşdırılmış ölüm nəzəriyyəsi
	Abbasov Əli <i>AMEA FSHİ-nin şöbə müdiri, fə.l.e.d., prof.</i>	Fəlsəfədə monizm və plüralizm prinsipləri
	Kərimli Teymur <i>AMEA Ədəbiyyat İnstitutunun direktor müavini, AMEA-nın müxbir üzvü, fil.e.d., prof.</i>	Orta əsrlər Azərbaycan ədəbi mühitində vəhdət utopiyası
	Mustafayeva Lalə <i>Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti, fiz.- riy.e.n.</i>	Müasir riyaziyyatda irrasionallıq ümum-vəhdət fəlsəfəsi işığında
15.30 – 15.50	Çay fasiləsi (1-ci mərtəbə)	
15.50 – 17.00	Çıxışlar 3-cü sessiya Həmsədrələr: İ.Məmmədov, F.Qurbanov	
	Əlizadə Çingiz <i>Elmi Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu, b.e.i., tibb e.d., prof.</i>	Təbabətin müəmmalı hadisələri ümumvəhdət fəlsəfəsi işığında
	Bünyadzadə Könül <i>AMEA FSHİ, b.e.i., fə.l.e.d.</i>	İdrak prosesində rasional və irrasionalın vəhdəti

	Mirzəzadə Rəna <i>AMEA FSHİ-nun şöbə müdiri, fə.l.e.d.</i>	Qloballaşma dövründə ümumvəhdət fəlsəfəsi sosiomədəni inkişaf kontekstində
	Şirinov Aydın <i>AMEA FSHİ, a.e.i., fə.l.e.d.</i>	Dünyagörüşündə eynilik və fərqlilik problemi
	Mirzəliyeva Məhəbbət <i>AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun şöbə müdiri, fil.e.d.</i>	Dil və təfəkkür fəlsəfi problem kimi
	Bayat Füzuli <i>AMEA Folklor İnstitutu, fil.e.d.</i>	Vəhdəti-vücudun epistemoloji tərəfləri
31 mart 2010-cu il AMEA Rəyasət Heyətinin binası, 1-ci mərtəbə, kiçik zal		
11.00 – 12.30	Çıxışlar 4-cü sessiya Həmsədrilər: İ.Məmmədşadə, Z.Quluzadə	
	Xəlil Ağaverdi <i>AMEA, Folklor İnstitutu, fil.e.n.</i>	Aşıq yaradıcılığında maddi və mənəvi dəyərlərin əlaqəsi və vəhdəti
	Əsədov Adil <i>AMEA FSHİ, b.e.i., fə.l.e.d.</i>	İdrak və İzah: elmdə fəlsəfi və eksperimental başlanğıcların münasibətlərinə dair
	Mehdiyeva Leyla <i>Azərbaycan Tibb Universiteti, tibb e.n., dosent</i>	İnsanın psixikasında fərdi xüsusiyyətlərin formalaşması dövründə sosioloji amilin təsiri
	Qəşəmoğlu Əhməd <i>AMEA FSHİ-nun a.e.i., fə.l.e.d.</i>	Elm və din arasında münasibətlərin aydınlaşdırılmasında ümumvəhdət fəlsəfəsinin rolu
	Fərəcova Fidan <i>BDU, fə.l.e.n., dosent</i>	Uzaq Şərq buddizmində ümumvəhdət problemi
	İbrahimbəyli Rəna <i>BDU, kafedra müdiri, psix.e.n., dosent</i>	Eko-mədəniyyət ümumvəhdət fəlsəfəsinin psixoloji problemləri işığında
	Məcidova Svetlana <i>BDU, psix.e.d., dosent</i>	Sosial-psixoloji tipologiya «69»
	İbrahimov Şaiq <i>AMEA Zoologiya İnstitutu, b.e.i., biol.e.d., prof.</i>	Ümumvəhdət fəlsəfəsi baxımından Yer üzündə həyatın və insanın yaranması problemləri
12.30 – 13.00	Çay fasiləsi (1-ci mərtəbə)	
13.00 - 15.00	Çıxışlar 5-ci sessiya Həmsədrilər: İ.Məmmədşadə, F.Qurbanov	
	Abdinov Övsat <i>AMEA Fizika İnstitutunun laboratoriya rəhbəri, fiz.-riy. e.d.</i>	Kütlənin tərfi
	Ulusel Rahid <i>AMEA Ədəbiyyat İnstitutu, b.e.i., fə.l.e.d., prof.</i>	Harmoniya fəlsəfəsində vəhdət ideyası

Quliyev Elmir <i>“Qafqaz” Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin əməkdaşı, fə.l.e.n.</i>	Maddi və mənəvi dəyərlərin nəzəri vəhdəti A`bdalxamid Abu Sulayman “Biliklərin İslamlaşması”
Allahverdiyev Kənan <i>AR Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, fə.l.e.d. dosent</i>	Təhlükəsizlik fəlsəfəsinin qlobal aləmdə yeni ölçüləri
Mirbəşiroğlu Elşad <i>AR Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, siyasi e.n.</i>	Müharibənin mahiyyətinin fəlsəfi prizmadan izahı
Əhməd-zadə Aydın <i>AR Təhsil Nazirliyi Müəllimlərin Təkmilləşdirilməsi İnstitutu, a.e.i. kimya e.d.</i>	Qloballaşma şəraitində şəxsiyyətin sosial diversifikasiyası
Məcidov Samir <i>AMEA FSHİ, dissertant</i>	Mədəni qloballaşma. Problemlər və vəzifələr
Hüseynov Elmar <i>BDU, aspirant</i>	Vəhdət fəlsəfəsi və sivilizasiyalararası münasibətlər tarix elminin aktual problemləri kimi (tarix fəlsəfəsi)
Seminarın bağlanması	